

ବହୁବା

ସାଥେ । ଏବଂ ନବୁନ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଯକ୍ଷଣାଟି
 ଅଂଳାପ ସମ୍ପଦ

কথাছবি এখনত আপুনি
 স্বাভাৱিকতে বিচাৰে
 এটা সরল কাহিনী
 সুন্দৰ সংলাপ
 সু অভিনয়
 মিঠা গীত
 সাৰ্থক সংগীত
 'আৰু চালে চকু বোৱা চিত্ৰ
 বিচবাটি যদি পাবলৈ' বিচাৰে
 ভাল কথাছবি এখন চালে।
 বুলি যদি স্বস্তিৰ নিশ্বাস কাঢ়িব বিচাৰে
 তেনেহলে

জিতেন শৰ্মা
 প্ৰযোজিত-পৰিচালিত-অভিনীত

ওপৰ মহলা চাওক

আজি ৭ এপ্ৰিলত
 গুৱাহাটীত তৃতীয় সপ্তাহ
 শিৱসাগৰ আৰু উত্তৰলক্ষীমপুৰত দ্বিতীয় সপ্তাহ
 আৰু ধুবুৰীত অসম সাহিত্য সভালৈ
 প্ৰগতি জনাই আৰম্ভণী

কাহিনী : বামকুমাৰ ভট্টাচাৰ্য্য

সংগীত : শ্যামল মিত্ৰ

অভিনয়ত : পবিত্ৰ বৰকাকতী, জ্ঞানদা কাকতী, জহবৰয়
 তৰুণ কুমাৰ, অনিল দাস আদি

॥ চলচিত্ৰ প্ৰতিষ্ঠানৰ প্ৰথম অবদান ॥

নতুন মুক্তি
 ১৯৬৮

বক্স ওজা

সংলাপ

এলিয়ানৈ ক'তো মঞ্চস্থ নোহোৱা এখনি পূৰ্ণাংগ নাট

[ফণলন্ধ ছুৱা এগবাকী প্ৰতিপত্তিশালী এড্ ভোকেট ।
 ভাল বক্তৃতা দিব জানে । কলা-সংস্কৃতি-ৰাজনীতি-সমাজনীতি
 সকলো বিষয়তে যেই কোনো সময়তে অনৰ্গল কথা কব পাৰে ।
 বয়স প্ৰায় ছকুৰিৰ ওচৰাওচৰি । বেচ অভিজাত দেহৰ গঠন ।

লোকে কয় তেওঁ বিবাহিতা। নাট্যকাৰেও নাজানে সঁচা নে মিছা। মঞ্চ মুকলি হয় বাতিপুৰা সাত বজাত। জহকালিৰ বাতিপুৰা। বাহিবৰ প্ৰথৰ ব'দৰ উত্তাপক বাধা দিবলৈ যেন এখন টেবিল ফেন সজোৰে ঘূৰি থাকে।

মঞ্চৰ দেৱালত এটা কলা-কোট। মহাত্মা নেহৰু ইন্দিৰাৰ তিনিখন বন্ধোৱা ছবি। এটা দেৱাল ঘড়ী।

ওপৰ মঞ্চৰ বাওঁফালে এখনি মেলিৰ জপাৰ পৰা পাৰ্টিচন পাৰ্টিচনখন এনেভাৱে বখা হৈছে যেন সেইখনৰ আনপাৰে বহুতো কোঠালী বা ঠাই আছে।

তল-মঞ্চত বাওঁফালে এখনি চেক্ৰেটৰিয়েট মেজ আৰু ঘূৰণ-চকী। ঘূৰণ-চকীৰ লগত ৪৫° কোণ এটা কৰি এখনি সুন্দৰ বেঞ্চ। ওপৰ-মঞ্চৰ সোঁফালে মৰম লগা চ'ফা-ছেট।

চেক্ৰেটৰিয়েট-মেজ ওপৰত ফাইল, টেবিল কেলেণ্ডাৰ ফোন আদি আছে। এটি টেবিল লেম্পও আছে।

মঞ্চ মুকলি হোৱাৰ দহ চেকেণ্ডমান আগতে সকলো পোহৰ হুমাই দিয়া হয়। বৈ বৈ কলিংবেল বাজে। আন্ধাৰতে পৰ্দা জ্বলিব হয়।

পোহৰ হোৱাৰ লগে লগে দেৱাল ঘড়ীত সাত বজাৰ সংকেট ধ্বনি। মঞ্চৰ সোঁফালৰপৰা মূৰত এবাহ দীঘল জটবন্ধা ভাকতীয়া চুলিৰে যেন সেই চুলিবোৰ ভাওনাৰ বৈষ্ণৱ-বহে সোতোৰা-সুতুৰি মুখৰ হৰিভকত সোমাই আহি মেজৰ ফাইলবোৰ ঠিক কৰিব খোজে। এনেতে আকৌ কলিংবেল বাজে। মুখেৰে ভোৰভোৰাই—আনে বুজিব নোৱাৰাকৈ সোফালেৰে ওলাই যায়। ফোন বাজে। দৌৰি আহি হৰিভকতে ফোন তোলে। কিন্তু ওলোটাকৈ।]

হৰিভকত : (ফোন ওলোটাকৈ তুলি) হেলো ! হেলো ! হেলো (খঙত) বাপেকে—এইটোৱেও কিবিং কিবিংহে কৰে—ইয়েচ-নো নকৰে—আজি যিকুৰা জুই আকাশত জ্বলিছে—সেই কুৰা জুই এই পৃথিৱীতো নালাগিলেহে বন্ধ ! ও হেলো ! যা বাপেকে—মৰি থাক ! (ফোনটো থেকেচা মাৰি থয়) (কলিং বেল বাজে) হে হৰি ; উজনিৰ বানপানীৰ সোঁত নামনিত বন্ধ হব পাৰে-নামনিৰ খবাং বতৰ উজনিৰে যোৱাটো বন্ধ হব পাৰে, কিন্তু এইখন ঘৰত ফোন আৰু কলিং বেলৰ কিবিং কিবিং এখন্তকো বন্ধ নহয়। [বাহিবলৈ যাব খোজোতেই ফোন বাজে। ফোনৰ ওচৰলৈ আহিব খোজোতেই কলিং বেল বাজে। এবাৰ বাহিবলৈ যাব খুজি এবাৰ ফোনৰ ওচৰলৈ আহিব খুজি, ভাগৰি পৰে। অৱশেষত একে ঠাইতে থৰ হৈ বয়। পোহৰ কমে ! টেবিল ফেন বন্ধ হয়।]

॥ বাহিবৰ পৰা মাইকত কথা : পুৰুষ কণ্ঠত ॥

আমাৰ তৃতীয় বাটৰ নাটৰ প্ৰশ্ন : বাজপথৰ যানবাহন নিয়ন্ত্ৰণ কৰা কনিস্টবলৰ সাজপাৰ পিন্ধি আমাৰ অভিনেতাই আধাঘণ্টা সময় এই মহানগৰীৰ এই চোৱা বাজপথ সুকলমে শাসন কৰাৰ অৰ্থ কি ? এই অভিনেতাজনে এটা দিনৰ আটাইকিটা ঘণ্টা সুকলমে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰিলেহেতেন নে ? এই আধাঘণ্টা আচল পুলিচে আমাৰ অভিনেতা পুলিচজনক আচল বুলি ভাবি থকাৰ দৰে গোটেই দিনটো ভাবি নেথাকিলেহেতেন নে ? আমাৰ চোবাংচোৱা বিভাগৰ তৎপৰতাৰ আয়তন কিমান ? প্ৰায় সাতদিন ধৰি আখৰা কৰাৰ পিচত আজি দিনৰ পোহৰত মহানগৰীৰ সবাতোকৈ ব্যস্ত বাজপথৰ পুলিচ পইণ্টৰ পুলিচ এজনক আধাঘণ্টাৰ বাবে নাইকিয়া কৰি তেওঁৰ পোছাক পিন্ধাই অভিনেতা এজনৰ হতুৱাই যানবাহন নিয়ন্ত্ৰণ কৰা হ'ল। চোবাংচোৱাই

কোনো সূত্ৰকে নাপালে। পিচে এয়া অভিনয় নহৈ শত্ৰুদেশৰ বিধংসী কাৰ্য্য হোৱা হলে? কোনোবাই ভাবেনে আমাৰ চোবাংচোৱা বিভাগ চোবাংকৈ খাদ্যমজুতকাৰী সকলৰ পিচত লাগি থকা কাৰণে বাজপথৰ ঘটনালৈ চকু দিয়াৰ অৱসৰ নাই? কোনোবাই কল্পনা কৰিব খোজে নে আমাৰ চোবাংচোৱা বিভাগে সীমান্তৰ শত্ৰুৰ দুস্কাৰ্য্যৰ অভিসন্ধিৰ গমগতি লোৱাত ব্যস্ত কাৰণে বাজ্যৰ মাজ-মজিয়াৰ খা-খবৰ আমাৰ ওপৰত এৰি দিছে? উহু মিছা কথা— তেওঁলোক ব্যস্ত আছিল আমাৰ কাৰণে বাজপথৰ প্ৰবেশপথত No Entry এখন আঁৰি দিয়াৰ প্ৰচেষ্টাত। তেওঁলোক ব্যস্ত আছিল বাইজৰ ধনেৰে সজা কথা-ছবি স্টুডিঅ' আৰু অভিনয় মঞ্চ অনতিপলমে কাৰ্য্যক্ষম কৰি তোলাৰ দাবী প্ৰসাৰিত হোৱাৰ পথ বোধৰ যৰযন্ত্ৰত। সেয়েহে আহক, আজিৰ বাটৰ নাটৰ অন্তত আমি সমস্বৰে প্ৰশ্ন কৰোঁ— শিল্পীদল একোটাৰ শিল্পসম্মত কথাৰ মাজত বাজনীতিৰ গোন্ধ বিচাৰি অযথা সময় খৰছ কৰা চৰকাৰ যন্ত্ৰটোৱে চোবাং ব্যৱসায়ীৰ ব্যৱসায়ত ইন্ধন যোগোৱা বাজনৈতিক নেতা, চৰকাৰী চাকৰীয়াৰ পম খেদিবলৈ আবন্ত কৰিলে বানপানী আৰু খৰাং বতৰ পীড়িত এইখন বাজ্যৰ ভোকাভুব বাইজ কিঞ্চিং পৰিমাণে হলেও উপকৃত নহবনে?

[হৰিভকতৰ মূৰত মকবাজলীয়া পোহৰ ঘূৰে। ভৰিত তীব্ৰ পোহৰ এটা কঁপে। পৰি যায়। খন্তেক অন্ধকাৰ।]

[পোহৰ। চেক্ৰেটৰিয়েট মেজত ক্ষণলক্ক ছুৱা। ঘড়ীত আঠ বাজে। সময় বাতিপুৱা। ক্ষণলক্কৰ কাণত ফোন। বাওঁ-হাতেৰে ফোন ধৰি সোঁহাতেৰে কিবা লিখি থাকে। হঠাতে বিবক্তি প্ৰকাশ কৰি সোঁহাতেৰে ফোনৰ মুখটো বন্ধ কৰি ধৰি]

ক্ষণলক্ক : হৰিভকত, কি হ'ল? Daily Handle কৰা ফাইলটো বিচাৰোঁতে ইমান সময় লাগে নে? তোমাক দেখিছোঁ—বয়সৰ লগতে ভ্ৰমেও আহি লগ দিলে। অৱসৰ দিব লগা হ'ল। হৰিভকত : (পাৰ্টিচনৰ আঁৰৰপৰা) পাইছোঁ চাহাব !

ক্ষণলক্ক : বেগেতে লৈ আহ।

[হৰিভকতে ফাইল এটা আনি পাত লুটিয়াই লুটিয়াই বিশেষ এখন চিঠি উলিয়াই ক্ষণলক্কৰ সমুখত দি কয়]

হৰিভকত : এইখন চাহাব !

ক্ষণলক্ক : চাহাব ! তোমাৰ হ'ল কি হৰিভকত !

হৰিভকত : (খতমত্ খাই—কিবা এটা ঢাকিব খুজি) মোৰ আৰু কি হ'ব? তুমি দেখোন নিজেই কলা বয়সৰ লগত ভ্ৰম। গতিকে খেনক বুলিছোঁ চাহাব।

ক্ষণলক্ক : অ'—(ফোনত) yes, this is O.K. CM'S DO is there. Your firm can go ahead....হঁা....yes....মে' হুনা জী....won't worry.....হঁা.....হঁা....thank you....নমস্তে !

(ফোন থয়।) হৰিভকত, visitors আজি কিমান?

হৰিভকত : সৌ শোৱাপাটি নেবাৰেপৰা কলিং বেলে মতাকুকুৰাই ডাক দিয়া দি ডাক দি আছে। তুমিয়েই অনুমান কৰাছোন খেনবোপা, কিমান মানুহ আহি বৈ থাকিব পাৰে।

ক্ষণলক্ক : অ' আচ্ছা। এটা কাম কৰা। তুমি গৈ আটাইকে জনাই দিয়া, আজি ছুৱাই Local মানুহ থিনিৰ লগত কথা পতাৰ সময় নহব। কাৰণ এইমাত্ৰ Chief Minister অৱপৰা ফোন আহিছে—মই এতিয়াই বাজধানীলৈ যাব লাগে। তাৰ পিচত দুবৈৰ গাঁৱৰপৰা অহা মানুহখিনিক আহিবলৈ কোৱা।

[ফোন বাজে। হৰিভকত বাহিৰলৈ যায়। সুগঢ়ী যুৱতী কৰিতা চলিহা সোমাই আহে।]

কবিতা : Good morning, sir

ক্ষণলব্ধ : Good morning [ফোন তোলে] ক্ষণলব্ধ here...

অ' এইমাত্র আহি ওলাইছে। ওপৰলৈ পঠাইছো বাক।
(ফোন থয়) কি হ'ল মিছ কবিতা চলিহা, চাকৰী বিচৰা
সময়ত ভোক আছিল পেটত এতিয়া চাকৰী পোৱাৰ পিচত
মনত বাহ ললে হবলা।

কবিতা : মানে sir !

ক্ষণলব্ধ : মানে-চানে মই একো বুজো। মই বুজো কাম ;
মোক লাগে কাম। তোমাক appointment দিয়াৰ পিচত মোৰ
কাম কমিব লাগিছিল। পিচে কমক চাবি বাঢ়িছেহে। ফাইল
এটা বিচাৰিলে proper place অত পোৱা নাযায়। শুনা, স্বভাৱ
চৰিত্ৰ, নীতিবচন সেইবোৰ নেলাগে, মোক--- [এনেতে ছগবাকী
মানুহ আহি সোমায়। ছয়োৰে বয়স ডেৰ কুৰিৰ ওচৰাওচৰি
আগে আগে হৰিভকত। মানুহ ছগবাকীৰ পিছনত কপাহী
কাপোৰ।]

ৰাজনীতি, সমাজনীতি, শিক্ষা-সংস্কৃতি-ধৰ্ম, কৃষি-উদ্যোগ সকলো
ফালে একমাত্র ময়েই চাব লাগে যদি দেশৰ চৰকাৰী চাকৰীয়াল
আৰু গাড়ী ঘূৰাই ফুৰা নেতাসকলৰ দৰকাৰ কি ? [মানুহ
ছগবাকীক] নমস্কাৰ, আহক বহক। [প্ৰতি নমস্কাৰ দি
মানুহ ছগবাকী বহে] [কবিতাক] তুমি ওপৰলৈ যোৱা।
দানুৰে বাট চাই আছে। [কবিতাই কিবা এটা কব খুজি---
বৈ--- নোকোৱাকৈ সবেগে ভিতৰলৈ সোমাই যায়।] বাক

কওকচোন, আপোনাৰ ক'বপৰা, কি কামত আহিলে---

প্ৰথম মানুহ : আমাক আপুনি পাহৰিলে হবলা---এসপ্তাহৰ
আগতে যে আমাৰ গাঁৱৰ শিপিনী সংঘৰ নতুন তাঁতশালখন
উদ্বোধন কৰিবলৈ নিছিলো---

দ্বিতীয় মানুহ : পাতনি এৰা হে তপেশ্বৰ। তেখেতৰনো আকৌ
কিমানক মনত থাকিব ! একো একোটা দিনত কিমান মিটিং
কৰিব লাগে, আপোনাৰ কত নতুন অনুষ্ঠানৰ দুৱাৰ মুকলি
কৰিব লাগে আৰু কিমান ঠাইত কিমান যে আপোনাৰ মানুহৰ
লগত চিনাকি হব লগা হয়--কিমানকনো মনত ৰাখিব !

প্ৰথম মানুহ : সেইটোনো মই নাজানোনে ! হলেও এটা
কথা ব'বা মাধব। তুমি আৰু মই এখেতক কম কিখন সভা-
সমিতিলৈ নিয়া নাই। গতিকে আনৰ লগত আমাৰ তুলনা হয়
জানো !

দ্বিতীয় : কথাটো হওঁতে মিছা নহয়।

ক্ষণলব্ধ : অ'---ছেঃ---মোবো যে memory আৰু, আপোনা-
লোক বাঁহজানী গাঁৱৰ মাধব আৰু তপেশ্বৰ নহয় জানো ? মোৰ
আজি বাতিপুৰাৰপৰা মগজটো বেয়া হৈ আছে--তাতে অলপ আগতে
businessman এজনে ফোন কৰিছিল--তেওঁৰ case এটা লব
লাগে বুলি। ময়ো সুবিধা পাই চেনি আৰু নিমখৰ artificial
scarcity ৰ কাৰণে দিলোঁ ধমক লগাই। হৰিভকত, ফাইলবোৰ
ready নে ?

হৰিভকত : [ভিতৰৰপৰা] কৰি আছো।

ক্ষণলব্ধ : বুজিছে মই এঘাৰটা বজাৰ আগে আগে গৈ ৰাজ-
ধানী পাবই লাগিব। গতিকে অলপ তাৰাতাৰি কওকচোন
আপোনালোক কিয় আহিলে। এই মাহটোত মই কিন্তু কোনো
meeting attend কৰিব নোৱাৰিম।

দ্বিতীয় : মিটিং নহয়--মানে--যোৱাখন সভাত আপুনি যি লেক্-
চাৰ দিলে--আজিও আমাৰ গাঁৱৰ আপোনাৰ মহিলাসকলে ঘাটে-
বাটে লগ লাগিলেই আলোচনা কৰে।

প্ৰথম : মানে বিশেষকৈ, নাৰী শিক্ষাৰ বিষয়ে আপুনি যি ওজস্বী

ভাষণ দিছিল--তাব পিচবপবাই আমি থিবে থাকিব পৰা নাই।

দ্বিতীয় : আমি বাঁহজানীত এখন ছোৱালী কলেজ স্থাপন কৰাৰ সিদ্ধান্ত ললোঁ। এতিয়া বাঁহজানী ছোৱালী কলেজ নাম দিব খুজিছোঁ। সময়ত দানব পৰিমাণ মানে সহায় সহযোগৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি--আপোনাৰ নাম বখা যাব।

ক্ষণলব্ধ : বৰ ভাল কথা। মই বক্তৃতাহে দিব পাৰোঁ--পৰামৰ্শ হে আগ বঢ়াব পাৰোঁ--সেইবোৰ বাস্তৱত ৰূপায়িত কৰাৰ দায়িত্ব আপোনালোকৰ। আপোনালোকৰ নিচিনা উদ্যোগী সমাজসেৱীয়ে

ইচ্ছা কৰিলে কি কৰিব নোৱাৰে! গোটেই দেশখনৰেই ৰূপ সলনি কৰি দিব পাৰে। এতিয়া শুনক, মই কথাটো বুজি পাইছোঁ--মোৰ উদগনিতে যিহেতু কলেজখন প্ৰতিস্থা কৰিব ওলাইছে, গতিকে মোৰ নামতেই উৎসৰ্গা কৰিব বিচাৰে এয়েতো--

প্ৰথম : নহয় মানে--এতিয়া--

ক্ষণলব্ধ : মই চব বুজিছোঁ। এতিয়া মোৰ Consent হলেই হ'ল--এয়েতো--শুনক--মোৰ নামত ইতিমধ্যে sports club, cultural club,, M.E School, High School. আদি নানান অনুষ্ঠান establish কৰা হৈছে। কলেজ অৱশ্যে এখনো হোৱা নাই। হলেও এই মুহূৰ্ততে মই একো কব নোৱাৰিম। আপোনালোক কেইদিনমান পিচত আহিব বুজিছে--মই ভাবি চিন্তি চাওঁ।

দ্বিতীয় : (চাৰ্দ্দাৰ বহী এখন উলিয়াই) এইখনৰ ভবিষ্যত যে আপোনাৰ আৰম্ভণীৰ ওপৰতে আপোনাৰ depend কৰে তাকতো আপুনি জানেই।

প্ৰথম : মানে আপোনাৰ পৰিমাণ চাই হে কেণ্ডাপট্ৰিৰ চহকী লোকসকলে দিব।

ক্ষণলব্ধ : এতিয়া কিন্তু--অ' মই লিখিবহে পাৰিম।

দ্বিতীয় : এতিয়া কিয় আপোনাৰ চিৰকালৰ বাবে হলেও ক্ষতি নাই--কাৰণ আপোনাৰ নাম আৰু পৰিমাণেইতো আমাৰ collection অৰ মূলধন--কি কোৱা তপেশ্বৰ!

প্ৰথম : তাকো কব লাগিছে নে

ক্ষণলব্ধ : বাক বাক!

[লিখে। অতি মোটা পৰিমাণ লিখা বাবে মানুহ দুগৰাকীৰ চকুৰে--মুখে আনন্দৰ চিন। ক্ষণলব্ধই কলিং বেল টিপে। হৰিভকত ভিতৰৰপৰা আহি ক্ষণলব্ধৰ ফালে চায়--ক্ষণলব্ধই ইংগিত দিয়ে আন মানুহ। হৰিভকত বাহিবলৈ যায়। মানুহ দুগৰাকীয়ে হাঁহি হাঁহি নমস্কাৰ দি ওলাই যায়। বাহিবৰপা মাজিতৰুচীৰ সাজপাৰৰ ও বহুবীয়া শিক্ষক প্ৰশান্ত কাকতী সোমাই আহে]

প্ৰশান্ত : নমস্কাৰ!

ক্ষণলব্ধ : নমস্কাৰ, বহক। আপুনি!

প্ৰশান্ত : মোৰ নাম প্ৰশান্ত কাকতী। তৰাজান Girls' High School অৰ Asstt. Teacher.

ক্ষণলব্ধ : Oh, I See--তৰাজান হাইস্কুল। যোৱা শুক্ৰবাৰে মই গৈ Annual Prize Distribution function Preside কৰি আহিছোঁ। নহয়। আপুনি প্ৰশান্ত কাকতী! এবা, মনত পৰিছে--Extra-curricular activities অৰ বাবে

ছাত্ৰীসকলক সদায় encourage কৰা কাৰণে আপোনাকেইতো Special Award এটা ঘোষণা কৰি আহিছিলোঁ। পিচে মইতো আপোনাক ইমান বেগেতে আহিবলৈ কোৱা নাছিলোঁ--

প্ৰশান্ত : মই ডঙৰীয়া আপোনাৰপৰা ঘোষণা কৰা award টো নিবলৈ অহা নাই। মই এটা ডাঙৰ বিপদত পৰিছোঁ--সেই বিষয়ে সহায় আৰু পৰামৰ্শ বিচাৰিহে আহিছোঁ।

ক্ষণলব্ধ : বিপদ, শিক্ষকৰ আৰু কিহৰ বিপদ! অ' কওক--চোন।

প্রশান্ত : আপুনি সিদিনা আমাৰ annual function অত শ্রমৰ মৰ্যাদা সম্পৰ্কে যিটি ভাষণ দিলে-সেই ভাষণৰ দ্বাৰা উদ্বুদ্ধ হৈ মই মোৰ ছাত্ৰ জীৱনৰ ইতিবৃত্ত দাঙি ধৰিছিলোঁ। তাকে শুনি আপুনি মোৰ নামত এটি বিশেষ পুৰস্কাৰ ঘোষণা কৰিলে। কিন্তু কি কম ডাঙৰীয়া, আপোন শ্রমেৰে গঢ় দিয়া সেই ছাত্ৰ জীৱন আৰু আপোনাৰ পুৰস্কাৰ ঘোষণাই হ'ল মোৰ বৰ্তমান জীৱনৰ অভিশাপ।

ক্ষণলব্ধ : আচৰিত ! কিয় ? কেনেকৈ ?

প্রশান্ত : যোৱা সংখ্যা 'পুৰুষত' আপোনাৰ ভাষণৰ লগতে মোৰ ফটো এখনো ওলায়। ফটোখনৰ তলত ছাত্ৰ অৱস্থাত মই কিমান দুখীয়া আছিলোঁ, কেনেকৈ আন মানুহৰ বাচন-বৰ্তন ধুই, ঘৰে ঘৰে গৈ Tution কৰি পঢ়া খবছ উলিয়াইছিলো ইত্যাদি details প্রকাশ কৰে। মানে আপোনাৰ ভাষণ শুনি মই মোৰ নিজৰ বিষয়ে কোৱা প্ৰায় সকলো কথা চপাই দিয়ে।

ক্ষণলব্ধ : অ'-তাৰ পিচত ?

প্রশান্ত : তাৰ পিচত কি কম ডাঙৰীয়া, অভিজাত্যৰ মৰ্যাদা থকা মোৰ পত্নীয়ে 'পুৰুষ' পঢ়ি divorce অৰ notice দিলে। মই ছাত্ৰ অৱস্থাত যিবোৰ কাম কৰিছিলো তাক সদৰি কৰি দি মই হেনো মোৰ পত্নীৰ পৰিয়ালৰ সন্মানত আঘাত কৰিলোঁ। মই কওক, ডাঙৰীয়া নিজকে উপযুক্ত কৰি গঢ় দিবলৈ যি শ্রম কৰা হয়, সেই শ্রমৰ মাজতো জানো সৰুৰ উচ্চনীচ পাৰ্থক্য থাকে ? শ্রমে যদি কোনো পৰিয়ালৰ মৰ্যাদা হানি কৰিব পাৰে তেনেহলে আপুনি সিদিনা শ্রমৰ মৰ্যাদাৰ বিষয়ে ইমান গুৱলা ভাষণ দিছিলে কিয় ?

ক্ষণলব্ধ : Now what can I do for you ?

প্রশান্ত : ডাঙৰীয়া ; আপুনিতো একমাত্ৰ সুবক্তাই নহয়-প্ৰখ্যাত

এডভোকেটও। মোৰ অনুৰোধ এই divorce case অত আপুনি মোৰ হৈ plead কৰিব লাগে। মোৰ বিশ্বাস আপুনি কৰিলে মোৰ জয় সুনিশ্চিত। শুনক ডাঙৰীয়া, শ্রমৰ মৰ্যাদা হুবুজা মানুহক ময়ো পত্নী হিচাবে গ্ৰহণ কৰি থাকিব নোখোজো। হলেও এই কেচত জয়ী হৈ মৰ্যাদা যে সুপ্ৰতিষ্ঠিত তাকে প্ৰমাণ কৰিব খোজো। তাৰ পিচত লাগিলে স্বেচ্ছাই বিবাহ বিচ্ছেদ গ্ৰহণ কৰিম।

ক্ষণলব্ধ : হৰিভকত মোৰ case acceptance ফাইলটো দিয়া-চোন। অ' মেজতেই আছে [ফাইলটো নমুখত লৈ পাত লুটিয়ায়।]

[হঠাতে বৈ [মিঃ কাকতী আপোনাৰ wife অৰ নাম মিচেছ অৰুণা কাকতী নহয় জানো ?]

প্রশান্ত : হয় ডাঙৰীয়া, আপুনি কেনেকৈ জানিলে ?

ক্ষণলব্ধ : I am very sorry Mr. Kakati, আপুনিতো জানেই বক্তৃতা দিয়াটো আমাৰ নীচাহে পেচা হ'ল ওকালতি। গতিকে ওকালতিৰে জীৱন ধাবনৰ খাতিৰত মাজে মাজে নিজৰ ভাষণক নিজেই contradict কৰিব লগা হয়। I mean-already মই চুক্তিবদ্ধ-আপোনাৰ wife অৰ for এ ময়েই ওকালতি কৰিব লাগিব। আপুনি Kindly আন কাৰোবাক লওক— এইখন নগৰীত মোতোকৈ বহুতো ভাল এডভোকেট আছে নহয়—

প্রশান্ত : আন আৰু আছে ঠিকেই হলেও আপোনাক পোৱা হলে মই নিশ্চিত [ক্ষণলব্ধ কলিং বেল বজায় হৰিভকত আছে] মোৰেই কপাল ডাঙৰীয়া, আহিলোঁ।

[হৰিভকত আগে আগে পিচে পিচে প্রশান্ত ওলাই যায়। অলপ পিচতে হৰিভকতৰ লগে লগে কৰ্ণ দাস—এগৰাকী ৪০।৪৫ বছৰ বয়সীয়া মুখত ৬০ বছৰৰ সময়ৰ আঁচোৰেৰ লেতেৰা ধূতি চোলাৰে সোমাই আহে]

কৰ্ণ : (সোময়েই—হাত যোৰ কৰি) সেৱাহে দেউতা, এই জুইখাব সহস্ৰ পৰাম। দেউতাই মোক চিনি পাইছেনা? সেই সিদিনা খেন যে আমাৰ গাঁওত বৈবাহাণ নাহা খুন্তি আকাল হৰাত লেছকাৰ দিবা গৈইছিল মই যে দেউতা আপনাৰ ওচৰ্তে থিয়া হৈ বিচনিদি বিছি আছিলুঁ।

কৰ্ণলব্ধ : আগে বহি লোৱা চোন

কৰ্ণ : নাই নোহোৱা দেউতা আগে আপনাৰ পদ যগল এইফালে

আগবাঢ়ে দিয়ক মই অলপ পদধূলা লও—

কৰ্ণলব্ধ : চিঃ চিঃ তুমি এইবোৰ কি কৈছা? হৰিভকত, গাড়ী বাহিৰ কৰিবলৈ কোৱা ড্ৰাইভাৰক তুমি কোন গাঁৱৰ পৰা আহিছো?

কৰ্ণ : এতানো মনোত পৰা নাই। মই সেই উত্তৰ পাৰৰ হাহিকুছি গাঁৱৰ কণ দাস। ইবাৰ গটে উত্তৰ পাৰটোত বৈবাহানে একটপাও নপৰাৰ খুন্তি গটে কিখান গাঁৱৰ খেতিয়ক গিলান চোৰ হাহকাৰ। হাহিকুছি গাঁৱওতো ঘৰে ঘৰে কান্দানোৰ বোল। চেনি নাই লোন নাই, শাক নাই পাচলি নাই খনি নাই খেৰ নাই। চাইবোফালে কেবল নাই নাই আৰো নাই। আকাশোত দিনেৰাতি জুই কিন্তু

জুহাল আৰু পাগখবোত মাহোকে মাহে জুই নাই। দকন গিলাক জুহাল আৰু পাগখবোত মাহোকে মাহে জুই নাই। দকন গিলাক খুলি কি কৰবো—একো নাই। কিমান মন্ত্ৰী অফিচাৰ গেল, ঘূৰি আহিল--- কত কি পঠে দিব বুলি লেছকাৰ মাৰি মাই-হলাক--- কিন্তু কামৰ মূৰোত একো নাই। পাছে দেউতা আপুনি যাই আমাৰ গাঁৱৰ মানহোৰ আগোত যিকেটা কথা কলাক সেই গটে কেটা হাতে হাতে ফোলেছে দেউতা। আপনাৰ লেছকাৰৰ পাছোতে দকনে দকনে চাউল

চিনি আটা ময়দা আহিল--- পাখাবোত দমকোল বহিল।
কৰ্ণলব্ধ : সকলো যদি পাইছা বৰ ভাল কথা এতিয়া খেতিত লাগি যোৱা।

কৰ্ণ : নোহোৱা মোৰ দেউতা মোৰ কথাগিলা অলপ বেলেগ। হাহিকুছি গাঁৱত আমি চৰিঘৰ মানুহ হলেঁ। জাউলে মানুহ—মানে মাছ মাৰি বেছি খোৱা মানুহ। এতান পাখাবোত দমকোল হল—ঠিক কথা পানী অলবো পাচে সেই পানীততো মাছ অলবাৰ নোহোৱা। দেউতা ঈশ্বৰ বয়া চয়া নাপাবো আৰো মই সেই চেঙেইলাভকতোৰ দৰে কথা কৰ খুজা নাই?

কৰ্ণলব্ধ : চেঙেইলাভকতোৰ দৰে কথা মানে?

কৰ্ণ : মানে কিনো কম দেউতা ঈশ্বৰ, সেই আমাৰ গুৰুজনে নাৱইদি একবাৰ ভাইথে না উজে যাই চেঙা পালাক। চেঙাৰ মানুহগিলানে যেইতান শুনলাক যে একজন মহাপুৰুষ আইছে। চোৰ মানহে গেলাক পৰীক্ষা কৰবাক লাগি। মানুহগিলানে গুৰুজনোক সুধালাক—গুৰুজন মাছ ক'ত পাৱা যাই? গুৰুজনাই কলাক বলে—যাহা পানী তাহা মাছ। তাকে শুনি চেঙেইলাভকত একজনে মাত দিলাক—যদি যাহা পানী তাহা মাছ-নাৰী-কলোৰ ভিতৰোত যে পানী আছে---মাছ কিয়ো নাই? এই প্ৰশ্ন শুনি গুৰুজনাই তেখেনেই সেই ঠাই এৰি আন ঠাইক গুচি গেল। ময়ো আপনাক দমকোলৰ পানীত মাছ বিচৰা বলি ভাব্বা পাবে কাৰণে তেনকে কলো দিয়ক।

কৰ্ণলব্ধ : মই এতিয়া কি কৰিব

কৰ্ণ : আপুনি আমাৰ গটে মৌজাখনৰ দুখঃ দুৰ্গতিৰ কথা জানিলে ইমান থোণা লেছকাৰ দিব পাৰ্লাক—আপনাক আৰো আমি কৰা পাৰো না—কি কোৰ্বা লাগবো!

কৰ্ণলব্ধ : হৰিভকত—এওঁক পাঁচটা টকা দি বিদায় দিয়া—

কৰ্ণ : নোহোৱা মোৰ দেউতা, পাঁচটা টকাৰ নাম নলবো—চহৰোৰ পৰা যাৱা অফিচাৰ এটাই মোৰ মানুহজনীক পাঁচটা টকা দিছিল-- সেই পাঁচটা টকাইদি দকনোৰ চাউল আলু কিনি

নি আমাক একসাজ খুৰে সিজনী গল'ত জবী লগে মৰি থাক-
লাক—সেই পাঁচটা টাকা বলে পাপোৰটাকা আছিল— আমাৰ
চাৰ চলি কেইটাৰ কাৰণে বলে কিবা নকোৰবা লাগা
কাম কৰছিল। কিনো নকোৰবো মোৰ দেউতা
সাতদিন সাতবাতি কাৰো পেটত ভাত-পানী নাই
পাঁচটা আপা-আপী গটেকেটাই খাবাহে পাবা হৈছে কাম কোৰবা
পাবা হ'ব নাই। তাইতো গেলে---ইতান এৰি থৈ যাবা কেইটা
চাইবা লাগে তাৰে মাজু আপিটু লৈ আইহলু পাবলি
চহবত থৈ যাওঁ দেউতা, দকন খুললি কি হবো চাউল-চিনি
বাজাবোত অল্লি কি হবো— কিনবাৰ পইছা কোত? সিখুন্তি
মাজু আপিটু লৈ আইচু আপনি, যদি অনপ টাকাদি বাখি থয়—
আপিটুও ভাল জাগাত থাকপো। আমি বাকী কেইটায়ে মাছ থাকা
পানী নাহাক লাগি কিজানি দেউতাৰ কিৰ্পাত বাচি থাকবা
পাকৰে।

ক্ষণলক্ষ : Surprising ! তুমি তোমাৰ নিজৰ সন্তানক বেচিবা।

কৰ্ণ : আচনক হ'ব লাগা একো নাই দেউতা। মোৰ মানুহজনী
গলোত ফাট লগে মৰতেই আচনক নহলু। এনে অবস্থাত
পাবলি মানহু মৰেয়ে। আৰো এনে অবস্থাত দাম কিহোৰ
বেছি— খাৰাবস্তুৰ না মানহোৰ? খাৰা বস্তুৰ। সিখুন্তি মানহু
বেচি হ'লিও খাৰাবস্তু কিনবা লাগবো। মইতো নিজেই
বেচা গেলু হেয়ে--- ঘৰোত তাই মৰঙীজনী এৰি থৈ যাবা আৰো
চাৰটা আছে নোহোয়--- তাই ফাঁচত অমলি থাকি চকু
ছুটা মেলি মোক কৈ গৈছে নোহোয়--- চলি কেইটা এল্লু---
চাইবি—নহলি তোকে গলোত টিপি ধৰি মাৰিব---সিখুন্তিহে।
আৰো খেতিয়ক গিলানৰ ফালে মাচোয় কियो দেউতা— নিজে
জন্ম দিয়া বস্তু গিলান দেখোন প্রত্যেক বছৰতে বিক্ৰী কৰে।

আমি জন্ম দেওঁ আপা-আপী তান্হা জন্ম দেই ধানগছ লাউ
জিকা ভোল কুম্ৰা। আমাৰ গিলানে মাতে— কথা কয়ে— হাহে
কান্দে তাহাৰ গিলানে নামাতে পাছে কথা ক'য় হোহোয়
কান্দোয়

ক্ষণলক্ষ : ঠিক আছে ছোবালজনী ভিতৰলৈ আনা---

কৰ্ণ : বাখপে? মোৰ মাজু আপিটুক কিনি আখপো- বাচলু
বাচলু মোৰ চাৰ চলি গিলান্ একবাবোক লাগিন বাচলাক
দেউতাকৰ ঈশ্বৰ আগে আপনাৰ চৰণ দুখনে দিয়ক মই একবাব
সেৱা কৰু দিয়ক দেউতা—

ক্ষণলক্ষ : হৰিভকত !

হৰিভকত : (ওচৰলৈ আহি) ছোৱালীজনী আমাৰ বোপাৰ
কামত আহিব যেন লাগিছে খেন।

[ফোন বাজে। ফোন ক্ষণলক্ষই তোলে]

ক্ষণলক্ষ : Yes—হাঁ— Just starting...within five mienks...
Oh sure কোনে কয় খবাং পীড়িত অঞ্চলৰ বাবে যিমান পাৰিছো
কৰিলেঁ। - বানপীড়িত মানুহৰ বাবেও আমি চিন্তা কৰিব লাগিব...
অ—অ...আমাৰ কাৰণে উজনী নামনি এক...মানুহ মানুহেই...
আমি দেশৰ সীমা মানিব নোখোজা মানুহ.....এবা ...oh
already booked ..অসুবিধা কৰিব পাৰে? ...public interest
অত যি কোনো commodity যি কোনো সময়তে যাব পাৰে...
মই তাৰ ব্যৱস্থা কৰিম...তিনচুকীয়া পাব কেতিয়া...পৰহি...ঠিক
আছে...মই CM অক inform কৰি ৰাখিম---He will give
Proper instruction to DC there...OK....

Light Off

[পোহৰ হোৱাৰ লগে লগে । ফুক পিন্ধা আঠ-ন বছৰীয়া ছোৱালীজনক ঘৰ জাক দি ভাগৰি পৰি কান্দি থকা দেখা যায় । অলপ পিচতে বিপথ ফুকন নামৰ দেখাত ভয় লগা বিধব মানুহ এজন সোমায় । ভক্তিজনীক মৰম কৰে ।]

বিপথ : ভক্তি আহাচোন—কিয় কান্দিছা—কান্দিব নাপায় নহয় ।

কাম কৰি কষ্ট পাইছা ?

পুতলী : উহ পিতাল লগি মনোত পৰছে ।

বিপদ : পিতাবাৰ নাম কি ?

পুতলী : কৰ্ণ দাস হাঁহিকুছি গাৱঁত ঘৰ । মোক ইয়াতে থৈ দুইদিনমেন পাছোতে নিম বলি কৈছিল—গাৱঁত খাবা নাপ হৱাত

আই নবছে—এত্যান পিতাব বা কি হৈছে !

বিপথ : তই কোনো চিন্তা নকৰিবি—মই তোৰ পিতাবাৰ খবৰ

লম [এনেতে ক্ষণলক্ষ সোমাই আহে]

ক্ষণলক্ষ : তই আকৌ আহিছ বিপথ ! পুতলী ভিতৰলৈ যা

হবিভকতক আহিবলৈ ক' । (পুতলী যায়)

বিপথ : একেবাৰে খাটি সময়তে আহি ওলাইছোঁ চাহাব ! আপুনি বানপানী—অনাৰুণি পীড়িত বাইজৰ সাহায্যত বাস্ত মানো আপোনাৰ

মুৰত বহুতো বোজা—

গতিকে ময়ে অলপ আপোনাৰ (আঙুলিৰে টকাৰ ইংগিত দি)

বোজা পাতলা ওঁ—কি কয় চাহাব

[এনেতে কবিতাই বাহিৰপৰা আহি সোমায় । বিপথৰ

লগত মুখামুখি হয় । অলপ থমকি বয় ।

ক্ষণলক্ষ : মিছ কবিতা ; ভিতৰলৈ যোৱা দানু বৈ আছে ।

[কবিতা ভিতৰলৈ যায় । হবিভকতক আহে]

কিমান লাগে ?

বিপথ : চিফ পাচ হেজাৰ ।

ক্ষণলক্ষ : ইমান কিয় ?

বিপথ : আকাশলৈ মেঘ নাহে মানে—খাল বিলত পানী জমা নহয় মানে—হাঁহিকুছিৰ চাৰিটা পৰিয়ালে মাছ মাৰিব পৰা নহয় মানে চলিব পৰাকৈ—এহেজাবকৈ দিব লাগে আৰু বাকী হেজাৰ মোৰ মানে ইহাত-সিহাত—

ক্ষণলক্ষ : তই এতিয়াও তাৰ মানে হাঁহিকুছিলৈ যায়—

বিপথ : অ'—আপুনি যায় বিপদ ভঞ্জন কৰিবলৈ—মই যাওঁ বিপদ মাতি আনিবলৈ । আপুনি গলে গাঁৱৰ দোকান-পোহাৰ খোলা হয়—মই গলে বন্ধ হব । পিচে চাহাব দীঘল দীঘল লেকচাৰ মাৰি দোকান খুলি দিলে কি হব ? কিনিবলৈ সামর্থ ক'ত ? সেই সামর্থ কাঢ়ি নিছে কোনে ?

ক্ষণলক্ষ : চুপ—

বিপথ : হাঃ হাঃ হুঃ হুঃ হুঃ - -

ক্ষণলক্ষ : হবিভকত ইয়াক টকা পাচ হেজাৰ দি বিদায় দিয়া ।
(সজোৰে ভিতৰ সোমাই যায়)

(বিপথে হবিভকতৰ ফালে ঘোপাকৈ চাই থাকে)

অবলা : হবিভতলৈ ঘোপাকৈ চালে কিটো লাভ হব । হবেকৃষ্ণ হবেবাম বিনে একো নাপাৰি । তোকো দেখিছোঁ কাৰ তাত কি বিচাৰিব লাগে শিকাই দিব লাগিব বল এক নম্বৰ কমলৈ—

বিপথ : হেঃ হেঃ হেঃ বল (ছয়ো চোফাচেটৰ কাষেৰে সুমাই যায়)

(ভিতৰৰ পৰা দানলক্ষ (২৫ বছৰীয়া ডেকা) আৰু কবিতা

চলিহা কথা পাতি পাতি ওলাই আহে— চোফাত বহে)

কবিতা : সেই বিপথ নামৰ মানুহজন দেউতাৰাৰ ওচৰলৈ প্ৰায়ই কিয় আহে বাক ?

দানলক্ষ : দেউতাৰাৰ নহয় আকৰী দেউতাৰ বুলি কোৱা—

কবিতা : মুখলৈ নাহেই নহয়—ইয়াৰ পিচত চেষ্টা কৰিম বাক ।

সেই মানুহজন আজিও আহিছিল জানা-- ! কিবা কিবি কথা শুনাই থৈ পাচ হেজাৰ টকা লৈ গুছি গৈছে।

দানুলক : হয় নেকি ? সেই মানুহজন, তুমি যদি মোক বিশ্বাস কৰা কবিতা, মোৰ বাবেও বহুত।

কবিতা : ইন্ মিছা কথা-- তুমি বহুতো কথা মোৰ পৰা লুকা-- গতিকে এইটোও লুকাইছা-- চোৱা দানুদা, তুমি যদি তোমালোকৰ ফাৰ্মৰ চাকৰীয়াল হিচাপেই মোক লৈ থাকিব খোজা তাকে খুলি কোৱা-- নহলে সকলো কথাৰ ভাগ মোকো দিব লাগিব।

দানুলক : তোমাৰ গাচুই কৈছোঁ কবিতা-- সেই মানুহজনে মোৰ ফালেও বৰ বেয়াকৈ চায়-- দুই এদিন মাতি কথা হবলৈ চেষ্টা কৰিছিলোঁ-- কিন্তু দেউতাই সুবিধা নিদিয়ে--

কবিতা : সেইটো বুজিলো বাক, তোমাৰ দেউতাবাৰ--

দানুলক : আকৌ দেউতাবাৰ দুদিন পিচতেই দেউতা কব লাগিব--

কবিতা : Sir, Sir, কৈ থকা মানুহ গৰাকীক কিদৰে যে দেউতা কম-- ভাবিলেই হাঁহি উঠে জানা--

দানুলক : যিবিলাক ছোৱালীয়ে আগতে দাদা বোলা বোৰক বিয়া কৰায়-- আগতে মাহী-পেহী বোলাবোৰ শাহুতাই হয় সেইবোৰৰ অৱস্থা পিচত কি হয় !

[ছয়ো হাহে]

কবিতা : কোৱানা দানুদা আমাৰ দেউতাৰ সেই ডুৱাৰ দুটা আমাৰ কাকো কিয় চুব নিদিয়ে--

দানুলক : এই দেখিছা কবিতা [জুতালৈ দেখুৱাই] দেউতাৰ নতুন recruitment গাঁৱলীয়া জনীয়ে জুতা ব্ৰাছ কৰিছে (চিঞৰি) এই পুতুলী-

(ভিতৰৰ পৰা পুতুলী "গৈছো দেউতা" লৱৰি আহে)
দেখিছ, এই সোপা জুতা ব্ৰাছ কৰিছে - তোৰ মূৰৰ ময়লা সোপা

ইয়াত জাপি দিছ নহয় ! খোল চোলা খোল - মচ - মচ
কবিতা : তুমি কথা বেলেগ ফালে নিলা নহয় জানো?

(পুতুলীয়ে নিজৰ চোলাৰে জুতা মচে)

দানুলক : ব'বা - এই গাঁৱলীয়া ভুতুনীটোক ঠিক কৰি নললে সময়ত তুমিয়েই পস্তাব লাগিব (জুতা মচা হয়) যা যা আজিৰ পৰা ভালকৈ চাবি-- আৰু যদি জুতাত মলি দেখা পাওঁ তোৰ মূৰ ভাঙি দিম-- যা--

(মূৰত খুন্দা এটা মাৰি দিৱে-- অলপ দূৰত গৈ পুতুলীয়ে কান্দি সোমাই যায়।)

কবিতা : গাঁৱৰ পৰা আহিবলৈ এটা সপ্তাহো হোৱা নাই-- লাহে লাহে দেশৰ ছোৱালী এজনীৰ পৰা তুমি ইমান খবকৈ কাম বিচাৰিছিল ক'ত হয় !

দানুলক : বাঃ কি কবিতা-- কবিতা কথা কৈছা কবিতা তুমি-- আৰু দেখিছা-- এতিয়ালৈ এইজনীয়ে News Paper খন আনি নিদিলে-- এই পুতুলী News Paper অব কি হল ?

(ভিতৰৰ পৰা - পুতুলী-- 'নিছো দেউতা', ভকত ককায়ে পঢ়িছে)

কবিতা : News Paper অহাৰ আগতেই যদি মোৰ কথাৰ উত্তৰ নিদিয়া তেনেহলে আজিৰ পৰা আঁৰি কিন্তু--

দানুলক : তুমি দেখিছোঁ একেবাৰে আধুনিক কবিতা-- সবলতাৰে থগিব নোৱাৰি-- শুনা-- সাৱধান কিন্তু তুমি যে জানা; এই কথা যেন দেউতাই গম নাপায়। আৰু মনত ৰাখিবা- এই কথা কবিতা চলিহাক কোৱা নাই কৈছো শ্ৰীমতী কবিতা ছৱাকহে। কিবা বিপদ হলে ছয়ো মাৰিম। ওচৰলৈ আহা -

(ছয়ো ওচৰ চাপে এনেতে পুতুলীয়ে News Paper এখন লৈ আহে)

এতিয়া News Paper আনিছ (লৈ মূৰতে মাৰি দি) যা লৈ বা পুৰি চাই খাবি, কবিতা বেডিঅ'টো অন কৰা (কবিতাই বেডিঅ' অন কৰে) বেডিঅ'টো কি সোপা বাতৰি আহিব জনা আছে -

কবিতা : তুমি আজি ইমান খিট্‌খিটিয়া হৈছা কিয় ? কি হৈছে তোমাৰ ? (এনেতে News আহে)

দানুলক : একো হোৱা নাই News টো শুনি লওঁ বৰা -

ঘোষণা : শ্ৰোতাসকলে বাতৰি শুনিছে আকাশবাণীৰ গুৱাহাটী ডিক্ৰগড়ৰ কেন্দ্ৰৰ পৰা। কালি নিশা দহ বাজি পয়ত্ৰিশ মিনিটত অসমৰ খ্যাত নামা নাট্যকাৰ, মঞ্চ আৰু বোলছবিৰ অভিনেতা, কবি চিন্তাবিদ, প্ৰগতিশীল কৃষি উদ্যোগী আৰু সমাজসেৱী চন্দ্ৰ ফুকনৰ কুঠৰীৰ নিজবাসভৱনত হঠাতে হৃদযন্ত্ৰৰ ক্ৰিয়াৰ বন্ধ হোৱাত মৃত্যু হয়। শিল্পী প্ৰাণ ফুকনৰ মৃত্যুত গোটেই অসমতে শোকৰ ছাঁ বিয়পি পৰে। উত্তৰ কামৰূপৰ খবাং পীড়িত অঞ্চলৰ অৱস্থা চৰকাৰী সুদ্রমতে আগতকৈ বহুতো উন্নয়ত যদিও অভাৱ গ্ৰস্ত বহুতো মাক দেউতাকে ভোকৰ তাড়ানত আপোন সতি সন্ততি বিক্ৰী কৰাৰ বাতৰিও ছই এক অনাকৰ্ত্ত্বশীল মহলৰপৰা পোৱা গৈছে।

[ক্ষণলকই ভিতৰৰপৰা চিঞৰি চিঞৰি সোমাই আহে]

ক্ষণলক : Stop it, Stop it (চিঞৰ শুনি দানুলকই বেডিঅ' বন্ধ কৰে) Stop all these nonsancse, তোমালোকে যে এনেবোৰ news কোন সতেবে শুনিব পৰা মই ভাবিবই নোৱাৰো শিল্পীৰ অকাল মৃত্যু, উজনীত flood নামনিত draught গ'ল-- শিল্পীৰ অকাল মৃত্যু, উজনীত flood নামনিত draught গ'ল-- অসমখন গ'ল-- ছিঃ ছিঃ ছিঃ-- অসম গ'ল বুলি সোৱ'নাই দিবলৈ আমাৰ মাজত আজি অধিকাৰীৰ দৰে মানুহ এগৰাকীও নাইকিয়া হ'ল।

দানুলক : দেউতা তোমাৰ ism কি বাক ?

কবিতা : মই ভাবো humanism

ক্ষণলক : Right, কবিতা is perfectly right. অসমীয়া শিল্পী চন্দ্ৰ ফুকনৰ মৃত্যুত কন্দা প্ৰাণে পৃথিৱীৰ যি কোনো শিল্পীৰ বিয়োগত কান্দিব জানে—বজালীৰ খবাং বতৰ পীড়িত, উজনীৰ বানপানী পীড়িত মানুহৰ দুৰ্দশা দেখি থিৰে থাকিব নোৱাৰা মানুহৰ মনে বিশ্বৰ যি কোনো মানুহৰ দুৰ্দশা দেখিলে থিৰেৰে বব নোৱাৰে। গতিকে দানু, মনত ৰাখিবি, মই প্ৰথমে অসমীয়া, আৰু সচাঁ অসমীয়া কাৰণেই খাটি ভাৰতীয় -- আৰু খাটি ভাৰতীয় হলেহে খাটি মানুহ। তাৰ অৰ্থ সেই বুলি এইটো নহয় যে খাটি ভাৰতীয় নহলে খাটি মানুহ হব নোৱাৰি। খাটি অসমীয়া হব পাৰিলেই খাটি মানুহ হবলৈ যথেষ্ট।

দানুলক : বাঃ বাঃ দেউতা, আজি তোমাৰ ভাষণ সাজঘাটিক জমিব।
ক্ষণলক : মোৰ আজি ভাষণ থকা তই কেনেকৈ জানিলি ?

দানুলক : মই জানিলে জগৰ লাগে নেকি দেউতা ? মইতো আৰু সৰু লৰা হৈ থকা নাই। সম্পূৰ্ণ যুৱক হৈছো। গতিকে অসমীয়া যুৱক সমাজৰ সভালৈ এই দানুলক ছুৱৰা নামৰ যুৱকজনেও নিমন্ত্ৰণ পাইছে। সেই নিমন্ত্ৰণী পত্ৰত শ্ৰীমান দানুলকৰ পিতৃ শ্ৰীযুত ক্ষণলক ছুৱৰাৰ নামটো দেখিলে। সভাপতি নামৰ শব্দ এটাৰ বিপৰীতে।

ক্ষণলক : কবিতাৰ লগত থাকি তয়ো দেখিছে। কবিতা কবিতা লগা ভাষা কব শিকিলি ? কবিতা, তুমিও যাবা মিটিঙলৈ ?

কবিতা : মই যদিও যুৱতীহে তথাপি যুৱক সমাজৰ নিমন্ত্ৰণী পত্ৰ এখন পাইছো Sir !

দানুলক : আকৌ Sir !

(কৈয়েই জিভাত কামোৰ দিয়ে-দেউতাকে চাব সকলোৱে বধা
পৰে দেউতাকে কিবা বুজাব হাঁহি মাৰে এনেতে ফোন বাজে)

কণলক : কবিতা ফোনটো ধৰাচোন—Business Community ৰ
কোনোবা হলে এতিয়া Busy আছেঁ। বুলি কবা—

কবিতা : P A to Mr Duarah here may I know who
speaking Please !...Thunk ... from Capital ... hold
on please (ফোনৰ মুখত হাত দি বাজধানীৰ পৰা ট্ৰাঙ্ক ...

কণলক : দিয়া - দিয়া, নিশ্চয় Chief এ বিচাৰিছে । (ফোন লয়)

হলো ... Yes please ও কেনে আছে ?— অ' তাৰপিচত ?

আজিৰ বাতৰিত পঢ়িছেঁ। বেডিঅ'তো শুনিছো মোৰ

বৰ বেজাৰ লাগিছে এনেবোৰ news কয় যে প্ৰচাৰ কৰে

এই মোৰ কথাই ধৰক draught affected area ৰ লৰা

এটা আনি খুৱাই বুৱাই বাখিছো - অ' ইও এক ধৰণৰ সহায়

ভাল অৱস্থা ঘূৰি আহিলে ঘৰলৈ পঠিয়াই দিম—এই কেইদিন

বখাৰ বাবদ আকৌ পৰিয়ালটোকো টকা দিছেঁ। অ - অ —

News Agency বোৰ সেইবোৰত চকু নপৰে - right এনেবোৰ

news সত্য হলেও প্ৰকাশ কৰিব নালাগে - একেবাবে মোৰ

ধাৰণাৰ লগত মিলি গৈছে - এনেবোৰ news প্ৰচাৰ কৰা মানে

affected মানুহবোৰক demoralise কৰা Government অক

blame দিয়া - ঠিক আছে - এতিয়াই মই D.C ক ফোনত

Contact কৰিম আৰু এই news Contradict কৰিবলৈ কম -

D.C ৰ কথা যদি নেমানে মই আছেঁ। নহয় - মইতো আৰু

unreliable source নহয় গতিকে অভাৱত পৰি সন্তান-সন্ততি

বিক্ৰী কৰাটো যে মিছা এই news টো আপুনি কালিলৈকেই

পঢ়িবলৈ যে পাব আৰু এটা কথা নহয় - Social activities

মই আৰু বাদ দিব খুজিছো - কয় মানে এই ধৰক নিজৰ

ঘৰখনৰ কথা অলপ ভাবিবৰ হ'ল - অ' মোৰ লৰাবো বিয়াৰ বয়স
হৈছে। এই বছৰতে কামবোৰ সমাধা কৰিম বুলি মন মেলিছেঁ।

আনহাতে আমাৰ Social activities অৰ dark side টোহে
মানুহে দেখা হৈছে ... এই ধৰক ঋণ ঋণৱালাই এক বেগন

চেনি আৰু এক বেগন নিমখ ডিক্ৰগড়লৈ পঠিয়াইছে...অ' বান-
পীড়িতৰ সাহায্যার্থে ... কালি বুক কৰা হৈছে ... হয় মই certify

নকৰা পৰ্য্যন্ত বুকেই কৰা নাছিল ... পিছে লখীমপুৰৰ D.C
য়ে আকৌ কি কৰেতো কোনো ঠিকনা নাই ... তেওঁৰ কথা

আকৌ জানে নহয় মোৰ certificate দেখিয়েই ওলোটা reac-
tion হব পাৰে ... আপুনি ফোন এটা কৰি কৈ দিলে ভাল

হয় ... হয় — হয় ...-গাওঁ-ভুইৰ স্কুল কলেজ প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ
পৰা flood, draught, refugees সকলো ক্ষেত্ৰতে এই business

community টোৱে আমাক সহায় কৰি আছে। এতিয়া তেওঁলোকেই
arrest কৰিবলৈ আবন্ত কৰা মানে কঠাল ভাঙিম ক'ত ? ...

হয় হয় shake দিব লাগে ... thank you ... হয় আপোনা-
লোকে মোক বচাওক ... মই আপোনালোকক বচাম ... এইখনত

পৃথিবীত চব mutual নহলে গতান্তৰ নাই...হয় হয় ... (ফোন থয়)
(দানলকক) দানু, no doubt you have followed it.

দানু : হয় তেউতা--

কণলক : তুমি গাড়ী এখন উলিয়াই এতিয়াই যোৱা--আৰু DC ক
লগ ধৰি আজি এবটাৰ ভিতৰত Press পোৱাকৈ Rejoin order

issue কৰিবলৈ on behalf of me & C M কোৱা। যোৱা -
দান : ব'লা কবিতা—

কণলক : কবিতাৰ লগত মোৰ most important কাম এটা
আছে—গতিকে তুমি অকলে যোৱা। আৰু শুনা, আৱশ্যক
বুজি তুমি 'Conservative Daily' আৰু 'কামৰূপ বাইজ'ৰ

Editor কো লগ---ধৰি কথাটো clarify কৰি দি আহিব।
আৰু বাজধানীৰপৰা ফোন অহা কথাও by the by mention
কৰিব।---বুজিছা---যোৱা---

দানু : ভাল বাক দেউতা—মই তেনে অকলেই আছোঁ---

কণলক : (যোৱা দানু যায়) কবিতা, তোমাৰ লগত মোৰ এটা
অত্যন্ত জৰুৰী কথা আছে।

কবিতা : কওক Sir !

কণলক : আকৌ Sir !

কবিতা : তেনেহলে আপুনি।

কণলক : এৰা মই ! I do realise that Danu wants
you . দানুৱে তোমাক মাথোঁ তোমাকেই যে বিচাবে এই
কথা মই বুজিছোঁ। আৰু তুমিও যে তাকেহে পাব খোজা
তাকো মই জানিছোঁ---কিন্তু--

কবিতা : বৈ গ'ল যে--

কণলক : কিন্তু পাৰিবা দায়িত্ব লব ? দায়িত্ব লব পাৰিবা মোৰ
মৰমৰ একমাত্র সন্তান দানুৰ ! মোৰ শ্রমেৰে গঢ়ি তোলা গাড়ীয়ে
অটালিকাই পৰিপূৰ্ণ এইখন সংসাৰৰ ? এইখন সংসাৰৰ পদে
পদে জুই নিখা, খোজ কাঢ়োতে অকমান লবচৰ হলেই খাওঁ
পদে দাহ হব পাৰে, গতিকে এইখন ঘৰৰ প্ৰতিটো movement,
প্ৰতিটো উশাহ-নিশাহ মই Tape কৰি। বাথোঁ অৱশ্যে আজিৰ
পৰা প্ৰায় ছমাহ আগতে, যোৱা ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে বাতিপুৰা
নাত বজাবপৰা আঠ বজালৈ এঘণ্টা সময় মোৰ Tape recorder
out of order. হৈছিল। তাত বাদে আজি প্ৰায় একুৰি
চাৰি বছৰে এইখন ঘৰৰ বহুতো কুকুৰ মেকুৰী চাকৰ নাকৰৰ
উশাহ নিশাহ বন্ধ হলেও মোৰ Tape recorder অব আবৰ্তন
বিবৰ্তন বন্ধ হোৱা নাই।

কবিতা : আপুনি কি কব খুজিছে Sir ! মইতো আপোনালোকৰ
একো অন্যায় কৰা নাই—মোক আপুনি আপোনাৰ লৰাৰ PA
নিয়োগ কৰিছে - মোক মোৰ duty বুজাই দিছে - সেইমতে মই
কাম কৰি গৈছোঁ -

কণলক : এৰা, এৰা, dictation কিমান দিন লৈছা ? কিমানখন
চিঠিৰ action pursue কৰিছা ?

কবিতা : আপোনাৰ লৰাই বিচবামতে মই কাম কৰিছোঁ যদি
আপোনাৰ মোৰ ওপৰত কিবা সন্দেহ হৈছে - মই এই কামৰ
পৰা আঁতৰি যোৱাত অকণো আপত্তি নকৰো -

কণলক : কিন্তু যদি তুমি কৰা দোষৰ বাবে শাস্তি দিও ?

কবিতা : শাস্তি ! দোষ প্ৰমাণ কৰিব পাৰিলে মিশ্চয় তাকো গ্ৰহণ
কৰিম -

কণলক : প্ৰমাণ লাগে ! দোষৰ প্ৰমাণ ! তোমাৰ দোষ কিমান
গুৰুত্বপূৰ্ণ তোমাৰ আৰু দানুৰ নিজৰ কথাৰে শুনা - (এটা বিশেষ
বেলৰ বুটাম টিপে। ভিতৰৰপৰা [Yes Please] Run the Tape's
Danu Kabita's Lp. Listen Miss Kabita Chaliha.

[অতি low voice অত মাইকত শুনা যায় দানু আৰু
কবিতাৰ কথোপকথন]

দানলক : কবিতা ; তুমি মোৰ জীৱনত নতুন কবিতাৰ স্বৰূপ
তুলি গুছি যাবা নেকি ?

কবিতা : দানু, তুমি জানো নাজানা, কবিতা আনে পঢ়াৰ কাৰণে,
কবিতা আনে উপভোগ কৰাৰ কাৰণে--উপলব্ধি কৰাৰ কাৰণে--
দানু : পিচে কিতাপত চপোৱা কবিতা য়েয়ে সেয়ে পঢ়ে--
য়েয়ে সেয়ে উপভোগ কৰে--আৰু উপলব্ধি--

কবিতা : উপলব্ধি পিচে যোগ্যজনেহে কৰে--

দানলক : তাতে আকৌ তুমিতো কিতাপৰ পাতৰ প্ৰাণহীনা কবিতা

নোহোৱা। তুমি হ'ল মোৰ প্ৰাণৰ কোহেকোহে কনিষ্ঠ
তেজেৰে লিখা প্ৰাণৰন্ত কবিতা।

কবিতা : হৈছে হৈছে, এতিয়া তুমি কবি আৰু মই কবিতা
হলে মোক আনে পঢ়িব লগা হ'ব, গতিকে

দানলক্ষ : গতিকে তুমি সৃষ্টিকৰ্তাৰ কবিতা—লিখিছে মোৰ বাবে
মাথোঁ মোৰ বাবে—

কবিতা : উস ব'বানা কোনোবাই—এয় আজি অহা 'চিঠিবোৰ
ঠিক কৰিব আছে নহয় ...

(দানলক্ষই ফোনত কয় "fade out—then pp portion")

কবিতা : মুখত তুমি সদায় কোৱা মই তোমাৰ life অৰ
assistant হ'ব লাগে। কাৰ্যক্ষেত্ৰত কিন্তু যিকোনো অফিচাৰ বা
businessman অৰ Personal Assistant অত বাদে একো
নহয়।

দানলক্ষ : তোমাক কি লাগে ?

কবিতা : এইখন ঘৰৰ দুখ সুখৰ ভাগ লাগে। গোপন আলোচনাৰ
অংশ লাগে। এইখন ঘৰৰ প্ৰতিটো ধূলিকণাৰ লগত মোৰ
পৰিচয় কৰাই বাখিব লাগে।

দানলক্ষ : অ' বুজিছোঁ, আজি ছপবীয়া সোধা কথাটো---সাত নং
ডুয়াবত দেউতাৰ ব্যক্তিগত চিঠিপত্ৰ কিছুমান আছে—মানে অৰুণ
কাকতী নামৰ সেই মহিলা গৰাকীৰ লগত দেউতাৰ ---মানে অল-
পতে বিয়া হোৱাৰ কথা।

কবিতা : এই বয়সত দেউতাৰ বিয়া ?

দানলক্ষ : কিনো ডাঙৰ কথা—আৰু ৯ নং ডুয়াবত আছে তোমাৰ
মোৰ ভবিষ্যত, মানে বিভিন্ন কোম্পানীৰ লগত থকা shares
অৰ documents---

[দানলক্ষ : OK--off it]

দানলক্ষ : কোৱা এতিয়া তোমাৰ শাস্তি কি নহ'ব পাৰে ?

তুমি মোৰ ল'ৰাৰ মন মই দেউতাকৰ মনৰ মাজৰপৰা কাঢ়ি
নিলা। তোমাক appointment দিয়াৰেপৰা তাৰ মৰম দুভাগ
হৈছে। ডাঙৰ ভাগটো তুমি লৈ গৈছা। সি মোৰপৰা দিনে
দিনে আঁতৰি গৈ আছে।

কবিতা : আপোনাৰ ল'ৰাক আগতেই সাবধান কৰি নিদিলে
কিয় ?

দানলক্ষ : কিন্তু সাবধান কৰি দিয়াৰ সীমা যে চেৰাই গ'ল।

মোৰ ঘৰৰ ব্যক্তিগত গোপনীয়তাৰ সন্তোদ পৰ্য্যন্ত যে ল'লা ?
এই অপবাধৰ শাস্তি কি জানা ?

কবিতা : মই কি জানো ? [কন্দনামুৱা হয়]

দানলক্ষ : তুমি নাজানা—মই জানো— [উঠি] তোমাৰ শাস্তি--
এইখন ঘৰৰ তুমি বোৱাৰী হ'ব লাগিব—

কবিতা : দেউতা ! [চিঞৰি গৈ সাতটি ধৰে— তাৰপিচত ভৰিত
পৰি সেৱা কৰে। হৰিভকতে আহি চাই মিচিকি হাঁহি
এটি মাৰি সোমাই যায়]

আপুনিতো জানে মোৰ পৰিয়ালৰ কোনো tradition নাই—
মা নাই, দেউতা নাই, ভাই নাই, ককাই নাই— নিজৰ শ্ৰমৰ
ওপৰত থিয় হৈ এইখিনি পাইছোঁ— আৰু আপুনি দয়া কৰি
এনে এটা সম্ভ্ৰান্ত পৰিয়ালৰ বোৱাৰী কৰি ললে মই যদি আনন্দত
আত্মহাৰা হৈ নিজকে পাহৰি যাওঁ— আপুনি মোক মোৰ উচ্চা-
কাজ্যৰ উচ্চ শিখৰত তুলিব খুজিছে— পিচে মই যদি পৰি যাওঁ—
দানলক্ষ : তোমাক পৰাৰপৰা বুটলি লবলৈ এই মই, তোমাৰ
সদা-সতৰ্ক দৃষ্টিসম্পন্ন দেউতাৰা আছে। নহয়—

(দানু সোমাই আহে)

দানলক্ষ : দেউতা—দেউতা—মই সকলো কাম একদম পাকা কৰি

তৈ আছিছে। DC ক যে দিলো নহয় কথা শুনাই—
(দেউতাকে কবিতাক মৰম কৰি থকা দেখি)

সপোন নে দিথক ?

ক্ষণলক্ষ : সপোনদিঠক একো নহয়—তুমি এটা বৰ বেয়া case লগাইছিলো—সেইটো এওঁ কোনোমতে নিষ্পত্তি কৰিলে—

এতিয়া কবিতাৰ কাৰণে তুমি অলপ ত্যাগ স্বীকাৰ কৰিব লাগে—

দানু : কবিতাৰ কাৰণে ত্যাগ স্বীকাৰ—I am always at your disposal দেউতা—

ক্ষণলক্ষ : তেনেহলে শুনা, কবিতাৰ বিয়াৰ ঠিক হৈ গ'ল।

দানু : কবিতাৰ বিয়া ? দৰা ক'ত ?

ক্ষণলক্ষ : উস্ শুনাচোন—এই মাহতে তাইৰ বিয়া হ'ব—

দৰাজনক তই চিনি পার। তোৰ বন্ধু—সি এইমাত্র Trunk কৰি খবৰ দিছে—আমাৰ ইয়াতেই বোলে বভা সাজি বিয়া

কৰাবলৈ যাব—

দানু : Very strange !

ক্ষণলক্ষ : উস্ বৰিচোন, এতিয়া কন্যা সজাৰ কাৰণে কবিতাক

এইখন মগবত ভাল ঘৰ এটা লাগে—

দানু : কিয়—কবিতাৰ দূৰ সম্পৰ্কীয় খুড়াক—কি সেই নামটো

বহুকপী চলিহা—CID Inspector তেওঁ ইয়ালৈ Transfer

হৈ আহি বিৰাট Building লৈ আছে নহয়—

ক্ষণলক্ষ : ঠিক মনত পেলাই দিছ—মই এতিয়াই ফোনত কথা

পাতিম—

দানু : পিছে দেউতা দৰাৰ নাম, ধাম, কাম, কাজ—

ক্ষণলক্ষ : যিজনক ঠিক কৰা হৈছে তেওঁ ঠিক সময়ত আহি

নোপোৱাৰ cent percent আশঙ্কা আছে—গতিকে তয়েই

ready থাকিবিচোন—

দামলৰ : তাৰ মানে দেউতা মোৰ Second nomination—

[দেউতাকে হাঁহে—দানু আৰু কবিতাই জিভা উলিয়াই জোকোৱা
জুকি কৰে— Light off]

॥ আন্ধাৰ ॥

[পোহৰ : হৰিভকতে দেৱালৰ ক'লা কোট গুচায়। এনেতে দান-
লক্ষ সোমাই আহে]

দানু : ভকতকাই কথাটো কি ? দেউতাই ইমান লৰালৰি কৰিছে
কিয় ? বিয়াখনতো আৰু দুমাহ পিচতো পাতিব পাৰিলে হয়।

মোৰ চৰিত্ৰৰ ওপৰত কিবা সন্দেহ হ'ল নেকি ? তইতো
দেউতাৰ মনৰ সকলো কথা জান—কচোন—

হৰিভকত : এ, কিনো কম বাপু—সেইবোৰ বহুত কথা—দেউ-
তাৰ আৰু আগৰ প্ৰতিপত্তি নাই ! গোটেই বাইজখনে বিৰিং-

বাৰাং লগাইছে। কিবা বোলে চোৰাং কাৰবাৰ আছে। মুখত
হে ডাঙৰ কথা—কামত নাই আদি—ইফালে অৰুণা কাকতীৰ

কথাটোও বাষ্ট্ৰ হৈ পৰিছে। গতিকে আৰু দুমাহ পিচতেই
খেনই অৰুণা কাকতীৰ লগত বিলাত নে ক'লৈ গৈ তাতেই

পাকিব। গতিকে এই মাহৰ ভিতৰতে তোৰ ঘৰ পাতি ঘৰ
সংসাৰৰ দায়িত্ব দিব খুজিছে—

দানু : কি দেউতা গুচি যাব ? হু বুজিছোঁ—মোক অকল-
শবীয়া কৰি গুচি যোৱাৰ কাৰণে দেউতাৰ এই ফন্দি। নাই, হ'ব

নোৱাৰে—এইখন বিয়া পিচুৱাব লাগিব—বাইজখনক মই চাই লম-
ওৰে জীৱন বড়তা গাই গাই-- গোটেই অসমখনক জগাই
তুলিলে—স্কুল-কলেজ পাতি শিক্ষাৰ পোহৰ দিলে—কিমান
দুখীয়া দৰিদ্ৰক আনি নিজৰ ঘৰত খুৱাই নিজৰ ভৱিত থিয়
হ'ব পৰা কৰিলে—এতিয়া সেই গৰাকী মানুহৰ পাত চেকা
দিয়ে—নাই নহ'ব—

হবিভকত : পিচে তোৰ কালিলৈ বিয়া আজি এই হুলস্থূলখন
লগালে কেনেকৈ হব ! সেই ফালে বেছেবী কবিতাই কিমান
কষ্ট কৰি যা-যোগাৰ কৰিছে—বিয়াৰ পিচতো আৰু এমাহ
সময় পাৰি নহয়—তেতিয়া দেউতাক বুজাবি—বাইজখনক ঠাণ্ডা
বনাই দিবি—

দানু : অ কবিতাই কিমান কষ্ট কৰি যা-যোগাৰ কৰিছে—
তাৰ মানে দুমাহ পিচত দেউতা যাব কাৰণেই কালিলৈ মোৰ
বিয়া.....হবই—

হবিভকত : তোৰ নহৈ হবিভকতৰ বিয়া হবনে আৰু !
(দূৰৈত চানাইৰ ধ্বনি—লাহে লাহে Light Off)

[প্রায় পাঁচ মিনিট সময় বিয়াৰ গীত—চানাই—ব্যাঙ
বজোৱাৰ শব্দ চলি থাকে । মঞ্চ হয় পুলিচ অফিচাৰৰ ডুইং
ৰুম । আগৰ চোফা-চেটৰ কুচন সলনি হয় । ফটোবোৰ
আঁতৰোৱা হয় । ফোন থোৱা হয় সৰু মেজত ।
দেৱাল ঘড়ীত টিক্ টিক্ শব্দ । মঞ্চ পোহৰ হোৱাত
Inspectress (CID) অৰ dress অত কবিতা চলিহাই পায়চাবী
কৰি থকা দেখা যায় । অলপ পিচতে ফোন তোলে]

কবিতা : (ফোনত এটা সংখ্যা ডায়াল কৰি) দবা আহি কিমান দূৰ
পাইছে ? Near District Library ? ...OK ...

(ফোন থয় । আকৌ পায়চাবী ... আকৌ ফোন তুলি এটা
সংখ্যা ডায়াল কৰি....)

তেওঁলোকক properly জনাই দিয়া হৈছেতো যে austerity
basis অত কন্যাপক্ষই জাকজমকতা পৰিহাৰ কৰিছে ? ...অ....
অ ... চামিয়ানাও যে সেই বাবেই সজোৱা নাই কোৱা হৈছে ?
ঠিক আছে ।

(ফোন থয় । আকৌ পায়চাবী ফোন লয়)

কি পালে ? কলেজ পুলিচ পইণ্ট বাংলোৰ বাহিৰত সকলো
বেডি নে ? বাক বাক চাবা যাতে কোনো সন্দেহ নকৰে....
দবা, দেউতাক হবিভকত আৰু পুতুলীত বাদে আনবোৰক
বাহিৰতে ৰাখিবা ... অ এইটো আমাৰ custom বুলি কবা
ফোন থলো । [ফোন থয় । বাহিৰত গাড়ী বোৱাৰ শব্দ ।
দৰ্জী বন্ধ কবা—খোলা—ইত্যাদি শব্দ—অলপ পিচতে
ক্ষণলক্ষ, জাকজমক দবাৰ পোচাকত দানলক্ষ সোমাই
আহে । পিচে পিচে পুতুলী আৰু হবিভকত ।
কবিতাই সিহঁত সোমোৱাত back দিয়ে । চকুত গাংগল্চ
বেক দি থাকিয়েই কয়]

কবিতা : বহক---

ক্ষণলক্ষ : আপুনি কোন ? দবাৰ দেউতাকক তেনেকৈ পিঠি দি
কথা কৈছে !

হবিভকত : আজিয়ে দবাৰ দেউতাকৰ মূল্য ইন্দিৰা গান্ধীতকৈও
বেছি সেই কথা আজি কালিৰ এই পুলিচ-পিয়দাৰ মাজত পতা
বিয়াৰ মানুহে ক'ত বুজি পায় চাহাব !

ক্ষণলক্ষ : Nonsense :

(কবিতাই ঘূৰে । চশমা খোলে)

ক্ষণলক্ষ : দানু : (একেলগে) কবিতা !

কবিতা : আধুনিক কবিতা । গতিকে বুজাত অলপ সময় লাগিল
মিঃ ক্ষণলক্ষ ছুৰবা, now you are under arrest.

ক্ষণলক্ষ : Who are you to say so ? Who are you
to arrest me ? মোক চিনি পোৱা নাই ! ক্ষণলক্ষ ছুৰবাক
এনেকৈ arrest কৰিব আহিছে । এতিয়াই মই Chief Minister
অ লৈ ফোন কৰিম । এতিয়াই মই চব ওলট পালট কৰি
দিম—চাওঁ-- চাওঁ.... (ফোনৰ ওচৰলৈ যাব খোজে)

কবিতা : ধৈর্য্য! দ্বন্দ্বক মিঃ ছরবা--- এইটো আপোনাৰ ঘৰ নহয়—
এগৰাকী পুলিচ অফিচাৰৰ অফিচিয়েল বাসভৱন। ইয়াৰ ফোন
যাবে তাৰে কাৰণে মুকলি নহয়।

দানু : মোৰ দেউতাৰ দৰে Honourable ব্যক্তিৰ কাৰণেও
নহয়!

কবিতা : At times may not be even to your honou-
rable Chief Minister.

ক্ষণলক্ষ : তুমি কোন ?

কবিতা : কবিতাই যি গৰাকী CID Inspector অৰ ঘৰত
বিয়া পাতিছে-- সেই গৰাকী বুলি যদি কওঁ--

ক্ষণলক্ষ : that means you are the CID Inspector—
I mean Inspectress !

দানু : নাই হ'ব নোৱাৰে—মিছা কথা—তুমি Inspectress হ'ব
নোৱাৰা—তুমি মোৰ কবিতা—কবিতা-- কবিতা কাহানিও পুলিচ,
Inspectress, এম এল এ, মিনিষ্টাৰ হ'ব নোৱাৰে-- কবিতা

কবিতাই

কবিতা : অতি সচাঁ কথা, মিঃ দানলক্ষ ছরবা ! কবিতা কবিতাই--
আৰু কবিতাই সদায় কবিতা হৈয়েই ব'ব বিচাৰে। কিন্তু
তোমাৰ দেউতাৰ দৰে পুৰুষসকলে—তোমাৰ দেউতাৰ দৰে
মানুহবোৰে এইখন ৰাজ্যৰ বহুতো মুনিহ-তিৰোতাৰ প্ৰাণৰ
কবিতাৰ কলি যে অকালতে মৰহি যোৱাৰ বাট মুকলি কৰি
দিয়ে তাৰ খবৰ ৰাখিছা ? গতিকে এইখন দেশৰ কবিতাক
কবিতা হিচাপে পাবলৈ হ'লে—এই কবিতাৰ শত্ৰুবোৰক জেলত
আবদ্ধ ৰাখিব লাগিব—আৱশ্যক হ'লে ফাঁচিৰ মঞ্চত থিয় কৰাব
লাগিব—

ক্ষণলক্ষ : all nonsense ! all nonsense ! all bogus !

কবিতা : Keep please quite ! আপোনাক সসন্মানে arrest
কৰা হৈছে। থানালৈ অনা হৈছে দৰাৰ গাড়ীত। অহাৰ আগ-
মুহূৰ্ত্তত পুত্ৰৰ বিয়া পতাৰ সুবিধা দিয়া হৈছে। এতিয়া জেইলত
ৰখা হ'ব প্ৰথম শ্ৰেণীৰ কোঠালীত। আপুনি ফোন পাব—
Chief Minister আৰু অন্যান্য businessmen অৰ লগত দিনে
নিশাই কথা হ'ব পাৰিব— of course not with Mrs Aruna
Kakoti.

দানু : মানে ?

কবিতা : মানে আধুনিক কবিতাৰ ৰহস্যৰ দৰে—মানে তেওঁক
ইতিমধ্যে নিজৰ পতি প্ৰশান্ত কাকতীক ফাকি দি আন এগৰাকী
ভদ্ৰলোক ক্ষণলক্ষ ছরবাৰ প্ৰনয় পাশত আবদ্ধ হোৱা দোষত আৰু
প্ৰশান্ত কাকতীক মিছা অপবাদ দি divorce কৰাৰ দোষত
arrest কৰি ৰাজধানীৰ জেইললৈ চালান দিয়া হৈছে।

দানু : মোৰ দেউতাৰ দোষ কি ?

কবিতা : শুনিবা মিঃ দানলক্ষ ছরবা ? শুনিবা respected
Sir, I mean দেউতা, ক্ষণলক্ষ ছরবা !

ক্ষণলক্ষ : মই কোনো কথা নুশুনো—মই যাওঁ—মোৰ ল'ৰাই
বিয়া কৰায়—জাহান্নামে যায়—যাওক---মই উঠিলোঁ।---

কবিতা : বৰ Sir, মিঃ ছরবা--উঠি কোনো লাভ নহ'ব---বাহিৰত
চৌদিশে সসস্ত্ৰ পুলিচ। পুতুলী, হৰিভকত ভিতৰলৈ যা—
সোঁ তাত বহগৈ-- (ছয়ো যায়। কবিতাই এক বিশেষ পজত

ঘূৰি বিশেষভাৱে থিয় হৈ বেচ নাটকীয়ভাৱে আৰম্ভ
কৰে) তোমাৰ দেউতাৰ দোষ হ'ল, I mean মিঃ ছরবাৰ
দোষ হ'ল তেওঁ এই ৰাজ্যৰ নীৰিহ গাঁৱলীয়া মানুহক স্কুল-
কলেজ পাতি দিয়াৰ নামত একশ্ৰেণী ব্যৱসায়ীৰ ভেজাল খাদ্যৰ
বলি কৰিছে। তাৰ প্ৰমাণ হ'ল নিজৰ অপইচাও খবৰ নকৰাকৈ

চোবাং বারসায়ীৰ ধনেৰে নিজৰ নামত গাঁৱে-গাঁৱে স্কুল-কলেজ স্থাপন কৰি দিছে-- গাঁৱৰ মানুহক শিক্ষাৰ পোহৰ দিয়াৰ নামত যিহকে খুছী তাকে কৰাৰ সুযোগ লৈছে। গাঁৱৰ সমস্ত market capture কৰি লৈছে। এয়া মিছানে মিঃ ছুৱা ? তোমাৰ দেউতাবাৰ দোন হ'ল, তেওঁ লোকক দেখুৱাই এড্‌ভোকেট, সমাজ সেৱা, শ্ৰমৰ মৰ্য্যদা দিয়া মানুহ, কিন্তু কাৰ্য্যতঃ ভণ্ড, লম্পট, থগবাজ। শিক্ষক প্ৰশান্ত কাকতীৰ জীৱনত বিয়োগান্ত নাটৰ আঁৱপট কোনে মুকলি কৰিব খুজিছিল ? কওক মিঃ ছুৱা, মিছানে এইবোৰ কথা ? উত্তৰপাৰৰ অনাবৃষ্টি পীড়িত অঞ্চলৰ ভোকাতুৰ পিতৃ কৰ্ণদাসৰ অকণি সন্তান পুতুলীক আপুনি দয়া বশতঃ ৰাখিছিল নে মাত্ৰ পঞ্চাশ টকা দি পুত্ৰৰ সুখৰ কাৰণে কিনি ৰাখিছিল ? উজনীলৈ গুই ৰেগন চেনি আৰু নিমখ--এইখন নগৰত কৃত্ৰিম অনাটন সৃষ্টি কৰাৰ কাৰণে চালান দিছিল নে বান--পীড়িত ৰাইজৰ সাহায্যৰ্থে দয়ালু অন্তৰেৰে পঠিয়াইছিল ? বিদেশৰ বিভিন্ন কোম্পানীৰ চেয়াৰ বোৰ কি হ'ল ? মিচেচ অৰুণা কাকতীৰ লগত বিদেশলৈ হঠাতে যাব ওলোৱাৰ--হঠাতে দানলক্ষৰ বিয়া পতাৰ উদ্দেশ্য কি ? সকলোবোৰ চেয়াৰ মানি--সকলোবোৰ সা-সম্পত্তি লৈ আপোনালোক গ'লহেতেন বিদেশলৈ--আৰু দানলক্ষই সদ্য বিবাহিতা ঘৈণীয়েকক লৈ সোমাল হেঁতেন জেইলত--উদ্দেশ্য এয়ে--নহয় নে ছুৱা ?

দানলক্ষ : দেউতা ! কবিতা--তুনি এইবোৰ কি কৈছা ?

কবিতা : Mr. Duarah, please behave properly--মই আৰু কবিতা হৈ থকা নাই--বৰ্তমান CID Inspectress কবিতা চলিহা। গতিকে কথা কওঁতে সাবধান।

দানলক্ষ : আপোনাৰ অভিযোগবোৰৰ মোক প্ৰমাণ দিব পাৰিব ?

কবিতা : Oh sure Sir, certainly Mr. Duarah হৰিভকত

Dummy. (হৰিভকত ওলায়) এইজন আপোনাৰ হৰিভকত হয় নে ? অলপ আগতেও এইজন হৰিভকতেই আপোনাৰ লগত আহিছে নহয় নে ?

দানলক্ষ : হয়।

কবিতা : হৰিভকত অচলতে দেখাতহে আপোনাৰ ঘৰৰ কামবন কৰা মানুহ। অচলতে এই হৰিভকতৰ নামাৱলীৰ ভিতৰত আপোনাৰ বিৰালতপাস্থী মনটো লুকুৱাই ৰাখে--এওঁ আপোনাৰ ins and out চব জানে--নাজানেনে ?

দানলক্ষ : অ জানে--

কবিতা : হৰিভকত আপোনাৰ অতি বিশ্বাসী, গতিকে, মিছা কথা কৈ হলেও আপোনাক বচাবলৈ যত্ন কৰিব--নহয় নে ? (চিঞৰি) ভালদৰে চাই লওক--এওঁ আপোনাৰ হৰিভকত হয় নে--এওঁ আপোনাৰ পাপ কৰ্ম টকা ঢাকনিখন হয় নে ? (দানলক্ষ আৰু দানলক্ষৰ চায়)

দানলক্ষ আৰু দানলক্ষ : হয়--

কবিতা : আপোনাৰ নামাৱলীৰ ওপৰত আমি আৰু এখন ঢাকনি দিছো--চাবনে-- ? [কবিতাই হৰিভকতৰ চুলি আদি গুছাই দিয়ে] মনত পৰে নে মিঃ ছুৱা, যোৱা ৩১ মাৰ্চত যিদিনা গুৱাহাটীৰ নাট্যসন্থা এটাই বাটত নাট মেলিছিল--সেইদিনা আপোনাৰ গৃহ-মঞ্চৰ Tape machine out of order হৈছিল। সেইদিনাৰ কোনো ৰেকৰ্ড আপোনাৰ হাতত নাই--আৰু ঠিক সেইদিনাই--আপোনাৰ বিশ্বাসী হৰিভকতক মুচিত অৱস্থাত ইয়ালৈ আনি তেওঁৰ ঠাইত নিয়োগ কৰা হৈছিল--কনিস্টবল মঙলা কেওটক। চি আই ডি কনিস্টবল মঙলা কেওটে--তাৰ বাবে বহুদিন আগৰে পৰা rehearsale দিব লগা হৈছিল। যি নহ'ক শেখত মঞ্চত সফল অভিনয় কৰিবলৈ সক্ষম হ'ল। এতিয়া আপোনাৰ সকলোবোৰ

Confidential documents handle কৰাৰ পিচতো আৰু কিবা
প্ৰমাণৰ প্ৰয়োজন হবনে মিঃ ছুৰবা ! আৰু মিঃ দানলক ছুৰবা,
আজি ছমাহ ধৰি আপোনাৰ পাৰ্চ'নেল এচিষ্টেণ্ট হৈ সেইখন ঘৰত
বাস কৰাৰ পিচতো CID Inspectress এগৰাকীৰ বাবে আৰু
কিবা প্ৰমাণৰ প্ৰয়োজন বৈ যাব পাৰে বুলি আপুনি ভাবে নে ?

ক্ষণলক : দানু ব'ল—ইহঁতে য'লৈকে নিয়ে যাওঁ ব'ল—

কবিতা : Oh no Mr. Duarah—তেনেকৈ নকৰ—এতিয়া এই
পুলিচ ষ্টেচনত পিতৃ পুত্ৰৰ সন্মুখ নচলিব—বিয়াৰ বভাৰ্ভনি হোৱা
হলে সঁচা পিতৃ আপুনি হওক বা নহওক পিতৃৰ সন্মান অৱশ্যে
পালেহেতেন—

ক্ষণলক : তাৰ মানে ? (বিপথ সোমাই আহে)

বিপথ : মই সকলো কথা কৈ দিছো। মোক আৰু টকা নালাগে—
মোক মৰম লাগে, মায়া লাগে, মমতা লাগে। মোক তুমি আৰু
কিমান বিপথে নিবা ? উত্তৰপাৰৰ খৰাংপীড়িত গাঁৱলৈ গৈ মই
সুপথৰ সন্ধান পালোঁ। তাত গৈ বুজিলোঁ—কথুই নাবালক
লৰা ছোৱালী বিক্ৰী কৰিব লগা হৈছে—ঘৈণীয়েকে আত্মঘাটী
হৈ মৰিব লগা হৈছে—কিন্তু তোমাৰ ধনৰ লোভত মই যদি
কেচুৱা অৱস্থাত কথুৰ ঘৈণীয়েকৰ বুকুৰ মণি সিহঁতৰ প্ৰথম সন্তান
দানুক চোৰ কৰি নানিলোহেতেন—তেনেহলে সি তাৰ পিতৃ-মাতৃক
নিশ্চয় পোহ-পাল দিব পাৰিলেহেতেন। দানু আজি গাঁৱতো ইমা
ডাঙৰেই হ'লহেতেন। হয়তো ইমান চিকুন নহ'লহেতেন। বলবান
পিছে ইয়াতকৈও বেছি হলহেতেন—সি তাৰ ছৰাহৰে খাল থান্দি
পানী উলিয়ালেহেতেন—তাত মাছ পুহি, মাছ মাৰি, মাছ বিকিলে
হেতেন ! তাৰ মাক আত্মঘাটী হৈ মৰিব নালাগিলহেতেন—পিতাকে
আপোন সন্তানক বিক্ৰি কৰিব নালাগিলহেতেন।
দানু : বিপথকাই। তুমি এইবোৰ কি কৈছা ?

বিপথ : সকলো সঁচা কথা দানু। মোৰ ভুল হৈ গৈছিল—মোক
ক্ষমা কৰিবা। তুমি তোমাৰ পাচ মূৰত হাত দি চোৱা এটা টেমুনা
আছে—সেইটো তোমাৰ জন্মগত—তোমাৰ পিতাৰাৰো আছে—

(দানুৱে হাত দি চায়। জিকাৰ খাই উঠে)

কবিতা : আৰু শুনক, যিজনী ছোৱালীক চাকৰনীৰ দৰে লঠিয়াই
চৰিয়াই বাইছিল সেইজনী আপোনাৰ আপোন ভনী। এতিয়া
আপুনি সিদ্ধান্ত লওক মিঃ দানলক ছুৰবা—আপুনি নগৰৰ প্ৰতিপত্তি
শালী দেউতাকৰ লগত জেইললৈ যাব নে গাঁৱৰ অভাৱগ্ৰস্ত পিতৃৰ
লগত গাঁৱলৈ উভতি যাব ? আপুনি দানলক ছুৰবা হৈ বন্ধ নগৰত
থাকিব নে দানুদাস হৈ মুকলি গাঁৱলৈ যাব ? ভাবক—কওক—
কোনটো কৰিব ?

(Dram beating অত কৰ্ণ আৰু পুতুলী সোমাই আহে।
ক্ষণলকই চাই থাকে—পিতা-পুত্ৰ-জীয়ৰী ওচৰা-ওচৰি হব
খোজোতেই পট) + + +

॥ সম্পাদক বনাম পৰিচালক বনাম নাট্যকাৰ ॥

পুৰণি বছৰৰ হাই-কাজিয়া, খং-বাগ, মান-অভিমান পাহৰি, নতুন
বছৰক আদৰি লোৱাৰ কথা সোঁৱৰাব এই ক্ষণত, আপো-
নাক, বছৰাৰ এই বঙালি বিহু আৰু সাহিত্য সভাৰ সংখ্যাৰ
পঢ়ুৱৈক কব খুজিছোঁ এখন কাজিয়াৰ কথা। কাজিয়াখন
লাগিব নাট-পৰিচালক বত্ৰ ওজা, নাট্যকাৰ বত্ৰ ওজা আৰু
বছৰাৰ সম্পাদক বত্ৰ ওজাৰ মাজত। কাজিয়াখন তিনিফোণীয়া
হব, গতিকে মীমাংসা হোৱা টান—চলিয়েই থকাৰ আশা
বেছি। কাজিয়াখন হব, বছৰা প্ৰকাশ পোৱাৰ পিচত। অৰ্থাৎ
মোৰ এই লিখা চপাৰ ৰূপত দেখিবলৈ পোৱাৰ পিচত। সম্পাদক
বত্ৰ ওজাই কয় যে নাট্যকাৰ বত্ৰ ওজাই বৰ বেয়া আখৰ

লিখে। বানান ঠিক নহয়। ইংৰাজী আৰু অসমীয়া ভাষা
মিশ্ৰণ বৰ বেয়াকৈ কৰে। যাৰ ফলত চপাৰ ভুল অতি স্বাভা-
ৱিক। নাট্যকাৰ ওজাই কয় যে সম্পাদনাৰে পঢ়াৰ যোগ্য কৰিব
নোৱাৰিলে সম্পাদক ওজা সম্পাদকৰ যোগ্য নহয় বুলি
নিজে স্বীকাৰ কৰা উচিত। আনহাতে পৰিচালক ওজাই কয়
যে ভাষা, নিৰ্দেশনা দিয়াৰ পদ্ধতিৰ দৃষ্টি কোণৰপৰা
নাট্যকাৰ ওজাৰ নাটক সম্পাদকে সম্পাদনা কৰিব নোৱাৰে।
পৰিচালকে হে কাটি-চিঙি ঠিক-ঠাক কৰি লৈ মঞ্চত পৰিবেশন
কৰিব পাৰে। গতিকে নাট্যকাৰ ওজাই চপাবলৈ দিব
নালাগিছিল, আৰু সম্পাদক ওজাই চপাব নালাগিছিল।
নাট সম্পাদক ওজাই দানলক-দাহুলক-দাহু আদি একেটা
চৰিত্ৰৰ নাম বিভিন্ন কৰি পেলোৱাটো স্বাভাৱিক। অভিনেত্ৰীৰ
অভাৱত পৰিচালক ওজাই অবলাক হৰিভকত কৰাটো
স্বাভাৱিক যদিও সম্পাদকৰ টাইপৰ অভাৱ নাই যেতিয়া অবলা
বুলি চপাই দিয়াত কোনো ক্ষতি নাই। পিচে, সম্পাদকে কেনেকৈ
বুজিব যে অসমৰ অভিনেত্ৰীবোৰ প্ৰেছৰ টাইপ নহয় যে খুচিমতে
ইটো কেচৰ এটা, সিটো কেচৰ এটা আনি জোৰা লগাই দিলেই হ'ল।
পৰিচালক ওজাৰ কথা হ'ল নাট্যকাৰ ওজাৰ নাটক পঢ়াৰ
কাৰণে নহয় গতিকে সম্পাদক ওজাই চপোৱা উচিত হোৱা
নাই---তথাপি চপাবলৈ লৈছিলেই যেতিয়া ভালদৰে সম্পাদনা কৰি
লব লাগিছিল, ঠিক যেনেকৈ পৰিবেশনৰ কাৰণে পৰিচালকে
সম্পাদনা কৰি লয়; ভাল আৰ্থিকত চাওঁতা নিয়োগ কৰিব
লাগিছিল, ঠিক যেনেকৈ পৰিচালকে সহকাৰী বাথে ইত্যাদি।
এনে এখন কাজিয়াৰ আংশকাত সম্পাদক ওজাৰ মূৰ ঘূৰি
থকা কাৰণে এই বঙৰ পৰত আৰু বেছি খং উঠা "জাতীয় নাট্যশালা
মানে বুজো কি" আৰু খং উঠোৱা 'বাটৰ নাট'ৰ বিষয়ে তেওঁ
নিলিখিলে। সেই বাবে বঙৰ পৰত আপুনিও খং নকৰে যেন।

বিহু-ওলগ জনাই

আপোনালৈ বিহু প্ৰণতিৰে

বহুনা

৭।৪।৭২

বঙালী বিহুৰ

উছৰ মুখৰ অসম ভ্ৰমণৰ বাবে অসম চৰকাৰৰ পৰ্য্যটক বিভাগৰ
প্ৰৱৰ্তিত "পৰিচালিত ভ্ৰমণৰ" সুযোগ লওক।

আবামদায়ক "মিনি বাছেৰে" এই ভ্ৰমণ অতি মিতব্যয়ী।

প্ৰতি শনিবাৰে কাজিৰঙালৈ যোৱাৰ ব্যৱস্থা আছে। বিশেষ
সমূহীয়া ব্যৱস্থা মতে মানস, শিৱসাগৰ আদি ঠাইলৈও যাব
পাৰে।

নিৰিখ :- প্ৰতি কিলোমিটাৰত গাইপতি ৮ পইছা মাত্ৰ।

সবিশেষ জানিবলৈ তলৰ ঠিকনা সমূহত খবৰ কৰক :

১। সঞ্চালকৰ কাৰ্য্যালয়, পানবাজাৰ গুৱাহাটী-১

ফোন : ৭১০২

২। তথ্য বিষয়া, পৰ্য্যটক নিবাস

গুৱাহাটী - ফোন : ৪৪৭৫

(অসম চৰকাৰৰ পৰ্য্যটন বিভাগৰ দ্বাৰা প্ৰচাৰিত)

Rangali Bihu

IS

ASSAM'S LIFE AND PART OF IT.....

SO IS THE NORTHEAST FRONTIER RAILWAY

IT IS ALSO THE INSTRUMENT AND SYMBOL

OF ITS PROGRESS IN THE

FIELD OF AGRICULTURE, TRADE AND
INDUSTRY

Issued by Chief Public Relations Officer

সাহিত্য সভাৰ ধুবুৰী অধিবেশনত
অসমীয়া সাহিত্যৰ বিভিন্ন অংগৰ
থবৰ লওঁতে
অসমীয়া অনুবাদ সাহিত্যৰ দেউলত
খোড়শোপচাৰ দিওঁতা
কথাশিল্পী খগেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দত্ত বৰুৱাৰ
অৱদান সমূহ :

অমৃত কুন্তৰ সন্ধানত
মক-প্ৰান্তৰ
হিজ হাইনেছ
কোমল গান্ধাৰ
বিগলিত ককণা জাহ্নবী যমুনা
অভিনপ্ত সম্বল
এই সীমাৰ সিপাৰে
শান্তিদূত
মনলৈ আহিবই

লয়াছ' বুক ষ্টেল

পানবজাৰ : গুৱাহাটী

বহু ওজাৰ

গীতৰ সংকলন
কবিতাৰ সংকলন
গল্পৰ সংকলন
নাট সমূহ
উপন্যাস সমূহ
এখন এখনকৈ

প্ৰকাশ কৰিবলৈ যো-জা কৰা হৈছে
এইবোৰৰ বাবে আৰু 'বহুবাৰ' বাবে
যোগাযোগ কৰক

চিন্তা প্ৰকাশ
৭৩ এ, ইষ্ট গোট নং ৪
মালিগাঁও : গুৱাহাটী-১১

অসমীয়া একমাত্ৰ থিয়টোৰ আলোচনী 'বহুবাৰ'ৰ তৃতীয় সংখ্যা
(বিত্ত : ১৯৭২) চিন্তা-প্ৰকাশৰ হৈ ব্ৰীধন ওজাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত
আৰু গীতালি আৰ্ট প্ৰেছ, মালিগাঁও—গুৱাহাটী—১১ ত
মুদ্ৰিত। অবৈতনিক সম্পাদক : বহু ওজা। সহযোগী সম্পাদিকা :
লক্ষ্মী ওজা। সহকাৰী : হেম ভট্টাচাৰ্য্য, ডিব্ৰুগড় দাস। কেউগৰাকী
অবৈতনিক।